

השיעור הגדול בעולם

כיתות י'-י"ב

שנת הלימודים תשפ"ג

כ"ו חשוון תשפ"ג, 20.11.22 –

י"א כסליו תשפ"ג, 10.12.22

מהלך הפעילות

הסבר קצר לתלמידים על היעדים והפעילות

היעדים הבינלאומיים הם סדרה של 17 יעדים שהאו"ם החליט שחשוב כי כל בני האדם יעבדו ויפעלו להשיג אותם יחד עד שנת 2030.

כל פעילות להשגת היעדים האלה תביא למימוש של שלושה נושאים נהדרים וחשובים עבור כל בני האדם, עבור כולנו – נוכל לנסות לסיים מצבים בהם אנשים חיים במחסור ובמצוקה, נוכלת להפחית חוסר שוויון בין בני אדם, נוכל להגן על כדור הארץ. אם נצליח לפעול למען שלושת הדברים האלה ניתן יהיה לקבל עולם טוב יותר עבור כל בני האדם – צעירים ומבוגרים.

השגת היעדים תסייע גם במימוש הזכויות של ילדים ובני נוער. כל אחד מהיעדים עוסק באחת או במספר זכויות כפי שהן מופיעות באמנה הבינלאומית של האו"ם לזכויות ילדים ונוער הכוללת זכויות ייחודיות העוסקות בצרכים הייחודיים שלהם. השגת היעדים תאפשר לממש את הזכויות הללו, וליצור עולם טוב יותר עבור ילדים ונוער היום ובעתיד.

השיעור שבו אתם משתתפים נקרא השיעור הגדול בעולם. הוא מתקיים במדינות רבות בעולם ומשתתפים בו ילדים ובני נוער. כל אחד ואחת מכם המשתתפים בשיעור תורמים באופן ישיר להשגת היעדים הבינלאומיים. כל פעולה שתציעו ותעשו תשפיע על צעירים ומבוגרים במקום כלשהו.

השנה יעסוק השיעור ביעד 10 – הפחתת אי שוויון. באמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה נכתב בסעיף 2 – "המדינות החברות מבטיחות לשמור על זכויות הילדים שבתחומה, ללא הפליה וללא קשר לגזע, צבע עור, מין, שפה, דת, השקפה פוליטית, מוצא לאומי, אתני או חברתי, רכוש, נכות, לידה או כל סיבה אחרת הקשורה לילד ולהוריו." תוצרי השיעור שלכם יסייעו במימוש סעיף זה וסעיפים נוספים באמנה לזכויות הילד, ויעזרו במניעה של הפליה כלפי ילדים ובני נוער בגלל שהם שונים.

"ילדה אחת, מורה אחת, עט אחד וספר אחד

יכולים לשנות את העולם"

מלאה יוספזאי

שיעור 1 – שוויון ואיסור הפליה – תערוכה מפעילה

1. בקישור שלפניכם תערוכה וירטואלית של תמונות וסרטוני העוסקים בהיבטים שונים של שוויון ואיסור הפליה

<https://drive.google.com/file/d/1zrWuo4yH3ISM0bLEjZ6OIAwddym7ecjd/view>

2. קיראו יחד עם התלמידים את המבוא לחשיבה, ודונו בשאלות הבאות:
 - א. מהו עקרון אי ההפליה באמנה הבינלאומית לזכויות הילד.ה?
 - ב. מה תפקיד מערכת החינוך בחינוך לשוויון?
 - ג. כיצד הסעיפים השונים באמנה מקדמים את עקרון אי ההפליה?
3. היכנסו לתערוכה הווירטואלית, והפנו את התלמידים לשוטט בין התמונות והסרטונים השונים. בקישור לעיל מצורף דף צפיה מפעיל לתערוכה. בקשו מהתלמידים להשתמש בו במהלך השיטוט בתערוכה. (הנחיות לשימוש בדף המפעיל באמצעות WIZER מצורפות בקישור).
4. דיון מסכם –
 - א. התלמידים ישתפו בתובנות ומסקנות בעקבות הפעילות בתערוכה בנוגע למימוש עקרון אי ההפליה והשוויון.
 - ב. במה מתבטאת החשיבות של מימוש עקרון אי ההפליה בסביבות החיים השונות של בני נוער?
 - ג. מה הם האתגרים והקשיים במימוש עקרון זה?
 - ד. מהי האחריות האישית והאחריות האזרחית של בני הנוער ביצירת סביבות חיים שוויוניות עבורם ועבור אחרים?
5. **למורה** – בקישור מצורף מאמר המאיר דגשים לשיחה עם ילדים ובני נוער אודות גזענות, הפליה ושוויון.

שיעור 2 – סיפורה של מלאלה

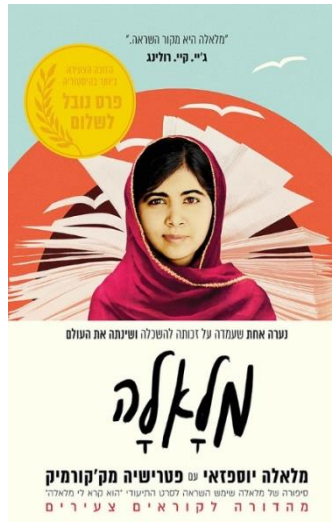
1. המורה תקרין את הסרטון על הנערה מלאלה יוספזאי

<https://www.youtube.com/watch?v=bdH5DwC62eg>

2. בעקבות הצפייה בסרטון יתקיים דיון כיתתי בשאלות הבאות –

- מה מייחד את הסיפור של מלאלה?
- באילו זכויות עוסק סיפורה של מלאלה?
- מה דעתכם על האופן בו בחרה מלאלה לפעול במצב אליו נקלעה?
- מה האחריות המוטלת על כל אחד מכם במימוש זכויות אלו?
- כיצד סיפורה של מלאלה מתקשר ליעד 10 של האו"ם – צמצום אי שוויון?
- כיצד הפעילות במסגרת השיעור הגדול בעולם יכולה להעלות מודעות לסיפורה של מלאלה ושל ילדים ובני נוער רבים במצב דומה?

הספר על חייה של הנערה מלאלה, שקיבלה נובל לשלום- מותאם לנוער :

שיעור 3 – זה קורה גם אצלנו – דיון על סיפורי מקרה

1. המורה תחלק לתלמידים את סיפורי המקרה המצורפים, ותבקש מהם לקיים דיון בסיפורים בקבוצות קטנות בשתי שאלות –
 - א. כיצד נושא השוויון ואי ההפליה בא לידי ביטוי בסיפור המקרה?
 - ב. מה לדעתכם ניתן היה לעשות על מנת להתמודד אחרת עם המצב המתואר בסיפור המקרה?
2. דיון כיתתי –
 - א. כל קבוצה תציג את סיפור המקרה שבו דנה ואת המסקנות שלה.
 - ב. מהו האתגר שעולה בסיפורים בהתייחס למימוש הזכות לשוויון ואי הפליה?
 - ג. האם ניתן היה לפעול אחרת או באופן שונה על מנת להימנע מהפליה בסיפור המתואר?

תיאורי מקרה לדיון וניתוח

בביה"ס נפתח חוג כדורגל לבנים מכתות י"א' דורית מתעניינת בספורט זה. כאשר באה למזכירות להירשם, נאמר לה שהחוג אינו מיועד לה....

מהארי אדסו תלמידה חדשה בביה"ס. נודע לה שבביה"ס יש חוג של ריקודים סלוניים. כל כך שמחה שתוכל להצטרף לקבוצה ותגשים לעצמה את החלום להיות רקדנית. כשהגיע יום החוג ומהארי הגיעה לאולם הספורט, ניגשה למורה לריקוד. המורה אמרה למהארי שהקבוצה סגורה כבר משנה שעברה, ויהיה קשה למצוא לה בן זוג לריקוד. "אבל אלכסנדר ובוריס התקבלו השנה לקבוצה", אמרה מהארי למורה.

בבחירות למועצת תלמידים לכל תלמיד יש קול אחד. תלמידי כיתה י"ב טוענים שמכיוון שהם הבוגרים ולהם ניסיון וידע רבים יותר, הקולות שלהם צריכים לקבל משקל רב יותר בבחירות.

נופר רוצה להצטרף לנבחרת הכדורסל של הבנים. היא נתקלת בסירוב, ומוצע לה להצטרף לנבחרת הבנות.

הבנות בבית הספר בקשו חלוקה חדשה של מגרשי הספורט בהפסקות בית הספר. הם הודיעו שגם הן צריכות מרחב למשחק. הבנים טענו שמשחקי הבנות אינם דורשים את המגרשים ה"טובים" ושהם רוצים לשחק במשך כל השבוע.

**משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד**

קבוצת תלמידים ערבים ויהודים המשתתפת במפגש מתמשך עומדת להיפגש בקרוב. במפגש הקודם אירח בית הספר היהודי את הקבוצה מבית הספר הערבי. לקראת המפגש הבא בית הספר הערבי הזמין את חברי הקבוצה היהודים אולם חלקם מביעים חשש להתארח בבית הספר הערבי.

תלמידי כיתה י"א החליטו לקיים מסע אופניים ביער הקרוב למקום מגוריהם. ההתרגשות גדולה וכולם עסוקים בהכנות למסע זה. שי בן הכיתה שומר שבת והוא מבקש שהתחשבו גם בו ויקיימו את המסע ביום שישי.

בעיר נפתח סימה סיטי חדש שמציע סרטים בתלת ממד ופעילויות נוספות. תלמידי הכיתה החליטו להתארגן לצאת ביום שישי לבלות במקום. שירה מזכירה להם שהיא שומרת מסורת ולכן לא תוכל להצטרף בשיש בערב לפעילות כזו.

**”אין לך שני אילנות שווים, שני עלים שווים, ועל אחת
כמה וכמה בני אדם שווים זה לזה.”**

י.ל. פרץ

שיעור 4 – הזכות לשוויון כראי למציאות של בני נוער

מטרות השיעור

- הבנת חשיבותה של הזכות לשוויון לחיי התלמידים ולאופן שבו הם משתמשים בה בראיית המציאות והבנתה
- מימוש הזכות לשוויון בדוגמאות מחיי היום יום.

מהלך השיעור

1. תרגיל פתיחה – חזרה על מושגים

נשאל את המשתתפים אילו מושגים הם זוכרים מהשיעור הקודם. אם אינם זוכרים, נרשום את המושגים: שוויון, אפליה פסולה, הבחנה מותרת, העדפה מתקנת על הלוח ונסביר אותם במהלך השיעור באמצעות האירועים שנדון בהם.

2. אירועים מחיי היום יום - הצגת אירוע במליאה

המדריך יציג בפני התלמידים סיטואציות מחיי היום-יום באחת מהאפשרויות הבאות:

- **חלוקה לקבוצות** – כל קבוצה תקבל 1-2 אירועים, יינתן זמן לעבודה ולאחר מכן כל קבוצה תציג במליאה את מסקנתה.
 - **הצגה במליאה** - המשתתפים כולם יביעו דעתם. מי שבעד ירים עט ומי שנגד ירים מחברת. יתנהל דיון אודות האירועים – בעד ונגד.
 - **המחשת הסיטואציה באמצעות משחק תפקידים /או משחק שיח א-ב** – ניתן להשתמש במתודה נחמדה ופעלתנית. נבחר במתנדבים שיהיו השחקנים וימחישו את הסיטואציה שתינתן להם.
- **הסבר ודוגמא למשחק שיח א-ב נמצא באירוע הליכה למשחק כדורגל.

בכל אחד מהאירועים, המשתתפים צריכים לזהות האם מדובר באירוע המתאר את: עקרון השוויון, הבחנה מותרת, העדפה מתקנת או אפליה אסורה.

אירועים:

1. מחשבים חדשים לכיתת בעלי קשיי למידה (כרטיסייה 1)

נשאל - האם בחלוקת המחשבים בכיתה באופן הזה נפגעה זכות השוויון של מישהו? האם יש להעניק הארכת זמן במבחנים לתלמידים הסובלים מקשיי למידה או שפה?

2. כרטיסים למשחק כדורגל (כרטיסייה 2)

הדגמת משחק סיטואציות ב- א ב

מבקשים 3 מתנדבים : אבא , מיכל ואלון . אבא מתחיל ואומר כי החליט לקחת את אלון איתו למשחק הכדורגל , החלטה שלא מוצאת חן בעיני מיכל. ומתנהל שיח. מי שמתחיל את השיח יתחיל באות א', מי שממשיך באות ב' וכך הלאה. **למשל:**
אבא: אתם יודעים כי יש רק שני כרטיסים למשחק , החלטתי כי אלון ילך איתי.
מיכל: בחייך אבא , איזו החלטה לא פיירית או בגלל שאני בת אני לא הולכת.
אלון: גם את מיכל הולכת לפעמים בלעדיי למקומות.
אבא: די זה לא לויכוח אלון הולך.

3. בחירות למועצת התלמידים (כרטיסייה 3)

4. מודעת דרושים בביה"ס (כרטיסייה 4)

1. כתבות מהעיתון

נחלק את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תקבל 1-2 כתבות לדיון. על כל קבוצה לקרוא את הכתבה ולענות על השאלות הבאות:

1. איך הכתבה קשורה לשוויון?
2. מה ניתן לעשות בעניין?
3. האם לדעתכם יש חקיקה בעניין?
4. במידה ואין – מה צריכה להיות החקיקה לדעתכם?

כתבות:

- בית דפוס שלא רצה להדפיס חומרים לקהילה הלהט"בית

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001326027>

- נהיגת נשים בסעודיה

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5294587,00.htm>

- אפליה בכניסה למועדונים

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

<https://www.themarker.com/law/1.1568421>

- חברת הייטק מגייסת עובדים-נעדיף נשים על גברים

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4045293,00.html>

- הגיע הזמן להעדפה מתקנת באקדמיה

<https://www.themarker.com/opinion/.premium-1.8919766>

- תור מקוצר לנכים

https://www.mako.co.il/news-israel/local-q2_2016/Article-995e52092537551004.htm

נספח:

כרטיסיה 1:

בית הספר רכש שני מחשבים חדשים והציבם בכיתת התלמידים בעלי קשיי למידה בשכבת ה'. התלמידים האחרים התלוננו על החלוקה הלא צודקת וביקשו מההנהלה לאפשר להם להשתמש במחשבים באופן שווה – כלומר: שהמחשבים יוצבו במועדון התלמידים ויהיו נגישים לכל תלמיד. הנהלת בית הספר השיבה כי המחשבים יסייעו לתלמידים בעלי קשיים בלמידה בתחומים שבהם לאחרים קל יותר, כמו קריאה וכתבייה וכן שהמחשב יקדם אותם ויביאם לרמה הנדרשת לצורך שילובם בכיתה. **האם ההחלטה משקפת שוויון, אפליה אסורה או הבחנה מותרת? נמקו את תשובתכם**

כרטיסיה 2:

אלון ומיכל תאומים בני 15, אלון מכור למשחקי מחשב ומיכל אוהדת מושבעת של הפועל ת"א בכדורגל. בשבוע שעבר אביהם קיבל זוג כרטיסים למשחק כדורגל במתנה והחליט כי ילך עם אלון בנו, ומיכל תישאר בבית עם אמא. **האם ההחלטה משקפת שוויון, אפליה אסורה או הבחנה מותרת? נמקו את תשובתכם**

כרטיסיה 3 :

בעוד שבוע תתקיימנה בבית הספר בחירות למועצת התלמידים, נדגיש כי מדובר בבחירות דמוקרטיות שבהן לכל אחד הזכות לבחור ולהיבחר. הנהלת בית הספר פרסמה את התנאים המצטברים להגשת מועמדות:

- א. תלמיד/ה בית הספר.
- ב. מעורבות, אכפתיות ורצון לשנות ולהשפיע.
- ד. בעלי יכולת מנהיגות.
- ה. כלל הציונים בתעודה מעל 85.

האם הדרישות שהציבה ההנהלה משקפות גישה של שוויון, של אפליה אסורה או של הבחנה? נמקו את תשובתכם.

כרטיסיה 4 :

איתמר קרא באתר האינטרנט של בית הספר את מודעת הדרושים שלהלן:

לבית הספר דרוש מורה לספורט –

דרישות התפקיד:

- 1. גבר סמכותי בעל יכולת ספורטיבית גבוהה מאד.
- 2. בעל 10 שנות ניסיון בהוראה.

האם הדרישות לתפקיד משקפות שוויון, אפליה אסורה או הבחנה מותרת? נמקו את תשובתכם

שיעור 5 – "שווים"

מהלך הפעילות:

1. המורה משמיע לכיתה את השיר "שווים" של עלי בוטנר ורון דנקר.

קישור לשיר שווים

כמו כן מומלץ להקרין / לחלק את המילים לתלמידים, אפשרי בזוגות. מילים – נספח 1.

שאלות לדיון כיתתי:

1. על מה לדעתכם מדבר השיר? מה המשאלה שעולה בשיר?
2. אילו שאלות עולות אצלנו בעקבות שמיעת השיר?
3. אילו ניגודים מופיעים בשיר? מדוע דווקא ניגודים אלו?
4. באילו שורות בשיר קיימת התקרבות, בין הניגודים?
5. מדוע לדעתכם הכותב מתאר התקרבות? מהי שאיפתו של הכותב?
6. האם לפי השיר הפכים הם ניגודים או שהם משלימים אחד את השני?
7. היכן כל אחד מאיתנו מרגיש שונה? היכן אני מרגיש שווה?
8. מה ההרגשה שלי כשאני מרגיש שונה? מה ההרגשה להרגיש שווה? במה אני שונה וממי?
9. מדוע לדעתכם נקרא השיר שווים? האם תוכלו לחשוב על שם אחר לשיר?
10. בשיר מופיע הבית הבא:

**ואולי יבוא יום ונהפך שוים
אתה תהיה לי נחל ואני לך -
ימים
ונזרם בחד עד אין סוף.**

2. המורה ישאל את התלמידים:

- מי מאתנו מחכה ליום בו נהפוך שווים? שווים במה?
- האם לדעתכם יגיע יום בו כולנו נהיה שווים? אם לא, מדוע לא?
- האם זה טוב להיות שווים? האם יש בשונות גם יתרונות? מהן?

3. המורה יבקש מהתלמידים להסתובב בכיתה ולאסוף 6 נקודות דמיון בינם לבין תלמידים אחרים. (למשל: שנינו חברים בתנועת נוער, שנינו אוהבים מתמטיקה וכו).

לאחר שהתלמידים יושבים המורה ישאל:

- האם מצאתם בקלות נקודות דמיון? כיצד הרגשת כשלא מצאת נקודות דמיון? כיצד הרגשת כשמצאת?

4. המורה יקרין את הקליפ של השיר.

לפני הקרנת השיר מבקש המורה מהתלמידים שבזמן הקרנת סרטון השיר כל קבוצה תרשום את כל הקבוצות השונות אשר נמצאות בחברה הישראלית אשר משתתפות בקליפ.

1. אלו קבוצות בחברה הישראלית זיהיתם בקליפ?

המורה מבקש מאחד התלמידים לרשום על הלוח את תשובות התלמידים לגבי השאלה

2. מהן התחושות/הרגשות אשר עלות בכם בעקבות הצפייה בקליפ?

3. האם לדעתכם קיימות קבוצות נוספות אשר לא נמצאות בקליפ?

4. מה מאפיין את הקבוצות אשר השתתפו בקליפ מבחינה כלכלית, חברתית, תרבותית?

5. אילו קבוצות קיימות בבית הספר/בכיתה שלכם? במה מתבטאת השונות שלהם?

6. ממה נובע לדעתכם חוסר הסובלנות לקבוצות שונות בחברה הישראלית/בכיתה?

7. האם ניתן לדעתכם, לקדם סובלנות ואחדות לכל הקבוצות בחברה הישראלית? כיצד ניתן לעשות זאת? מומלץ לכתוב את ההצעות על הלוח.

8. המורה מבקש מהתלמידים לבחור פעולה אופרטיבית -מעשית אשר הם יכולים לקדם ככיתה או כאנשים בודדים לקידום הסובלנות והאחדות בבית הספר או בקהילה.

המורה רושם על הלוח את הצעות התלמידים. המורה יבחר עם התלמידים 2-3 את ההצעות הטובות ביותר תוך קביעת לוח זמנים לביצוע הפעולות.

השיר "שוים" - מבצעים רן דנקר ועילי בוטנר, מילים ולחן: עילי בוטנר

<https://shironet.mako.co.il/artist?type=lyrics&lang=1&prfid>

[=8859&wrkid=18959](https://shironet.mako.co.il/artist?type=lyrics&lang=1&prfid=8859&wrkid=18959)

סיכום השיעור הגדול

1. מה למדת חדש בשיעור הזה? (חשוב לבקש מהתלמידים לנסח את התובנה או המסקנה שלהם במשפט)

רישמו את כל המסקנות והתובנות על בריסטול צבעוני או כל משטח כתיבה אחר. ניתן לכתוב כל היגד עם שם התלמיד/ה שהציע אותו. במהלך השנה אפשר לחזור אל ההיגדים, ולברר את האופנים בהם התייחסנו לתובנות אלו.

לחלופין, ניתן לעשות שימוש בכלי דיגיטלי כגון Padlet לאיסוף המסקנות. לשמור אותו, ולקיים עליו שיעור נוסף בהמשך השנה כמוצע לעיל.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

חומרי למידה נוספים:

דברי הסבר בשפה ידידותית לאמנת האו"ם לזכויות ילדים

[!\[\]\(e1d6102fe77919492c04879c8450f1f5_img.jpg\) כרזות אמנת האו"ם לזכויות ילדים בשפה ידידותית - מيثاق الأمم المتحدة لحقوق الطفل حول اللغة المألوفة للأطفال](#)

אחריות אזרחית – בשבילי הזכויות

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Zchuyot/LomdimZchuyot/Hafalot/BishvileiHazchuyot.htm>

בשביל הזכויות – דיון בדילמות מוסריות וחבריות

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Zchuyot/LomdimZchuyot/Hafalot/BishvilHazchuyotDiyunDilemotAIYesodi>

פעילות בנושא זכויות הילד וזכויות אדם

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Zchuyot/LomdimZchuyot/Hafalot/ZchuyotYeledAdamChevraDemokratit.htm>

חומרי הוראה נוספים –

[/https://pop.education.gov.il/student-rights/teaching-materials](https://pop.education.gov.il/student-rights/teaching-materials)

נספח 2 – כרזת יעדי האו"ם בעברית ובאנגלית

